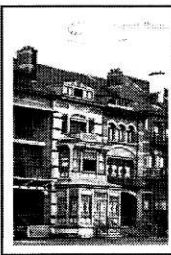
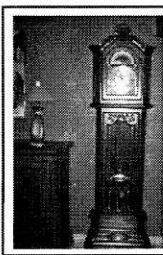
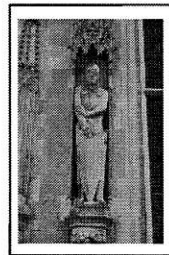
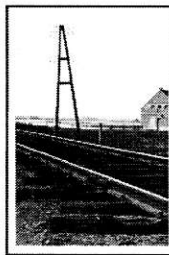

Elck zegg'het voorts

Nieuwpoortse archiefkrant

Verschijnt viermaandelijks - jaargang 2 - nr. 2 - maart 2010

Editoriaal

Luc Filliaert las in het weekblad 'De Stad Nieuport' de berichtgeving na uit 1868, over de aanleg van de spoorverbinding tussen Diksmuide en Nieuwpoort. Nieuwpoort had nog maar net haar militaire functie verloren of de liberale autoriteiten gingen in op de vraag om Nieuwpoort op te nemen in het spoorwag-net.

Zo was de familie Meynne met diverse vertegenwoordigers zich gaan mengen met vooraanstaande families en ambten, waardoor ze het openbaar leven te Nieuwpoort hebben beheerst gedurende twee eeuwen. Honoré Boydens heeft reeds jaren geleden die genealogie uitgevlooid.

De briefwisseling omtrent vrouw Becaille heeft zijn speurzin geprikkeld. Mevrouw G. Vieren bracht één van de spaarzaam overgebleven gevels op de dijk onder de aandacht van L. Filliaert.

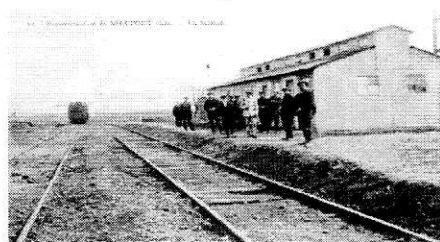
Voor de keizer in Wenen waren de verworvenheden en 'vrijheden' van onze gewesten in de 18de eeuw zo progressief, dat bijvoorbeeld de slavernij in centraal Europa nog moest afgeschaft worden, waar dat bij ons reeds vijfhonderd jaar het geval was. Wij konden dat nalezen in "Den Vlaemschen Indicateur ofte Aenwyzer der wetenschappen en vrye-konsten".

Omdat Nieuwpoort een hele tijd op een internationale grens heeft gelegen – denken we maar aan de grensmaal uit 1581 - was haar jurisdictie belangrijk genoeg voor de opperste autoriteiten om er een speciaal artikel aan te wijden in een verdragstekst. Drie Franse en drie Spaanse ondertekenaars bevestigden dit namens hunne respectieve majesteiten 17 september 1678. Dat waren: maarschalk Destrades, minister Colbert en Jean Antoine de Mesmes d'Avaux enerzijds en Pablo Spinola Doria, Conde de Benazula markies de la Fuente en J. Baptist Christin anderzijds.

G. Demerre

Geschiedenis

De yzeren weg van Diksmuide naar Nieuwpoort

Op zondag 9 februari 1868 was de Stad Nieuwpoort in feeststemming. De nieuwe spoorweglijn tussen Diksmuide en Nieuwpoort was eindelijk voltooid. De 'ijzeren weg' doorbrak in de harten van vele inwoners het isolement van het wat verdoken IJzerstadje. Nieuwpoort kon zo op de vooravond van de eerste grote toeristische revolutie een symbolische troef op tafel leggen.

De vlotte bereikbaarheid bleef ook nu nog steeds een uitdagend avontuur, maar de nieuwe spoorlijn – die een goed jaar later zou verlengd worden tot in Nieuwpoort-Bad – verzekerde de toeristische toekomst van een badplaats in wording.

Op 15 oktober 1866 waren de grote werken aangevat. Vanuit Diksmuide werd met man en macht gewerkt om de spoorlijn naar Nieuwpoort door te trekken. In het IJzerstadje werden de werken met nieuwsgierige ogen van dichtbij gevolgd. In de plaatselijke pers werd de Nieuwpoortse bevolking wekelijks op de hoogte gehouden van de grote infrastructuurwerken. In deze bijdrage, gebaseerd op artikels uit het weekblad 'De Stad Nieuport' jaargangen 1867-1868-1869, proberen we deze nieuwsgierigheid wat concreter te maken.

In juli 1867 werden de zware ijzeren stukken voor de grote brug over de Veurnevaart aangevoerd. Het traject had zo de stadsgrenzen bereikt. De werken werden nu ' op de gansche lijn met allen ijver en

spoed voortgezet'. Het doel van deze werken was duidelijk: 'Dat zal Nieuport gelijk stellen met zoo vele plaatsen van België en waardoor onze voortijds verlatene stad en miskende haven zal herleven en bloeien, door handel, zeevaart en nijverheid.' Het toerisme was nog niet in deze opsomming opgenomen. Wie kon dit toekomstige succesverhaal echter toen reeds voorspellen?

De gemeenteraad, zitting van 7 augustus 1867, ging over tot 'Benoeming eener regelings commissie voor de feesten die zouden voorgesteld worden bij gelegenheid der inhuldiging van den IJzeren weg'. Eerste schepen Louis Meyne-Vandevyver en raadsleden Gheerbrant en De Jaegher werden belast met deze opdracht.

Het badseizoen draaide in de zomer van 1867 op volle toeren. Dagelijks was er vervoerdienst tussen de stad en het strand. Vier maal per dag (om 9u, 11u30, 15u en 17u) kon men met de paardenkoetsen tot bij het Hôtel Kursaal gebracht worden. Eén ritje kostte 25 centiem. Personen die thuis wensten opgehaald te worden moesten een opleg van 10 centiem betalen.

Diverse muziekmaatschappijen uit de streek werden uitgenodigd om in het statige Hôtel Kursaal concerten te geven. De Koninklijke Maatschappij St. Cecilia uit Veurne mocht er op 5 september alvast 'zijn beste stukken uitvoeren'.

Volk was er genoeg. Vanuit het binnenland kwamen ze in de stad aan met eigen rijtuigen. Ze 'kwartierden' bij familie in de stad en trokken dagelijks naar het strand. De verwachtingen bleven echter hoog gespannen: 'Mogten we welhaast van de voordeelen des ijzerenwegs genieten, waaraan de werken onverpoosd voortgezet worden, en de zeebaden van Nieuport zullen weldra zoo gunstig en algemeen bezocht worden als de andere plaatsen op Belgies zee kust gelegen.'

Eind augustus had men de indruk dat de werken niet verder opschoten. Een groot aantal spoorwegarbeiders had de stad plots verlaten om in het leperse aan een soortgelijk project verder te werken. Toch had men de verzekering gekregen dat 'deze mannen in dobbel getal' zouden terugkeren om het werk in Nieuwpoort te bespoedigen.

De spoorlijn moest alvast het antwoord geven op de steeds terugkerende klachten dat de rijtuigen die nu het vervoer regelden 'de weg met eene verbazende traagheid afleggen.' De reporter van dienst voegde er smalend aan toe dat het met het pakjesvervoer niet veel beter was. Een pakje dat uit Gent werd verstuurd op 31 augustus 1867 kon pas op 3 september te Nieuwpoort besteld worden!

De kuststreek werd na de warme zomermaanden geteisterd door zware september-stormen. Hagel,

rukwinden en overvloedige regenval zorgden bij de spoorwerken voor enige vertraging. De opgevoerde gronden vertoonden op verschillende plaatsen verzakkingen die hersteld moesten worden. Toch verzekerde men het stadsbestuur dat de locomotief die nu gebruikt werd om vanuit Diksmuide grondstoffen aan te voeren binnenkort de stad zou binnenrijden. Ook de bouw van het station zat op schema. De eerste steenlegging greep plaats op 23 mei 1867.

Op dinsdag 29 oktober 1867 kon de stoomlocomotief voor het eerst tot aan het station rijden. De bevolking had het grote gevaarte reeds enkele dagen in de gaten gekregen toen de stoomwolken steeds dichter de stad naderden. Het was nu goed een jaar geleden dat met feestgedruis en redevoeringen de werken waren aangevat. De inhuldiging kon nu niet veel langer meer op zich laten wachten.

'De Stad Nieuport' van 18 december 1867 drukte in zijn kolommen volgende mededeling af: 'Nous aprenons de source certaine, que la ligne du chemin de fer de Dixmude à Nieuport, sera livrée à l'exploitation le 1 février prochain. Cette nouvelle nous paraît d' autant plus certaine, que les travaux de parachèvement qui sont poussés avec la plus grande vigueur, seront complètement terminés longtems avant cette époque.'

Het gure winterweer bleek de werkzaamheden en de opgelegde timing bij het begin van het nieuwe jaar niet te vertragen. Dagelijks brachten twee nieuwe stoomlocomotieven bergen aarde en materiaal aan. Op vrijdag 24 januari 1868 werd het ganse traject door de bevoegde diensten van het 'gouvernement' gecontroleerd. Deze technische controle, die ook betrekking had op de grote brug over de Veurnevaart, moest de 'Société générale d' exploitation des Chemins de Fer' in staat stellen om het concessieschap over de gronden en de spoorweg te officialiseren.

De strakke timing van 1 februari kon net gerespecteerd worden. De inhuldigingsfeesten van de nieuwe 'IJzeren weg' werden vastgelegd op zondag 9 februari. De gemeenteraad, bijeengekomen op dinsdag 4 februari, had het programma voor de inhuldigingsfeesten goedgekeurd.

De verantwoordelijken waren er zich wel van bewust dat begin februari niet echt een ideale tijd was om in de stad grote feesten te organiseren. Het doel heiligde echter de middelen, ...' die het aloude Nieuport en zijne vruchtbaren omtrek gelijk zal stellen met de andere plaatsen van België'.

De pas benoemde minister van Openbare Werken, de heer Jamar, en de gouverneur van West-Vlaanderen, de heer Vrambout, hadden reeds positief geantwoord op de uitnodiging van het Stadsbestuur.

Zondag 9 februari 1868. Het Stadsbestuur had tijd noch moeite gespaard om deze historische dag niet

onopgemerkt te laten voorbijgaan. De avond voordien had men de triomfklok geluid en hadden de beiaardklanken zich gulzig over de daken van de stad verspreid.

Reeds vroeg in de morgen was het bij het stadhuis in de Langestraat een drukte van jewelste. Rond 10u werd de stoet gevormd. Alle verenigingen van de stad waren van de partij. Piekfijn uitgedost vertegenwoordigden ze de trotse bevolking van de stad. Het 'spelend muziek' – de Koninklijke Philharmonie – mocht de stoet voorafgaan. Bolhoeden en zwarte winterjassen stapten ritmisch mee op de tonen van de feestelijke muzieklanken.

Het Stadsbestuur, de arrondissementscommissaris, diverse openbare ambtenaren en leden van de overheid haastten zich in het zog van de plaatselijke verenigingen naar de rijk versierde Stationsplaats. Daar had zich reeds een 'ontelbare menigte' verzameld.

De notabelen verzamelden zich in het gloednieuwe stationsgebouw dat feestelijk versierd was. Enkele minuten na 11 uur kwam de 'Eretrein' het station binnengestoomd. Het muziek van de Philharmonie werd overstemd door het spontane gejuich van de immer groeiende menigte.

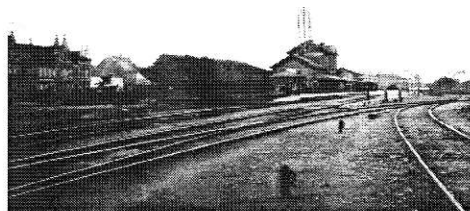
De eregenodigden, gevolgd door het bestuur van de spoorwegen, stapten uit de trein en vervoegden het ontvangstcomité in de grote wachtzaal van het stationsgebouw.

Ze werden er passend verwelkomd door burgemeester Meyne: 'Monsieur le gouverneur, Le conseil Communal de Nieuport est heureux de pouvoir vous présenter ses hommages respectueux et de vous dire combien il est honoré de votre arrivée en ce jour solennel. Vous jouirez en entrant dans notre Ville, de l'allégresse que l'inauguration du Chemin de fer a répandue parmi notre population. Puissions-nous, monsieur le gouverneur, signaler désormais le développement progressif de notre commerce, de notre pêche, de nos bains et de nos industries maritimes. Les instruments les plus actifs de ce développement sont certainement ce Chemin de Fer et l'amélioration du port qui en sera, nous l'espérons, la conséquence. La ville de Nieuport contribuera ainsi plus encore que par le passé, à cause de l'importance de sa situation, à la prospérité générale du Pays.'

Messieurs, au nom du Conseil Communal, au nom des Habitants de Nieuport, je vous dis cordialement: soyez les bienvenus parmi nous.'

Gouverneur Vrambout beantwoordde deze verwelkoming en stelde vervolgens het bestuur voor van de 'Societeit van de IJzere-weg van 't Westen'. De voorzitter, Ridder de Wouters d' Oplinter en bestuurder Dujardin mochten met hun 'welgepaste

uitboezemingen' de eerste officiële woordenvloed afsluiten. Minister Jamar was blijkbaar niet op de afspraak.

Uit de verzameling van Bertha en Jules Callenaere

Stadsbestuur en genodigden trokken nu in stoet terug de stad binnen. De straten waren mooi versierd en heel wat huizen waren bevlagd. Fier trok de Philharmonie de bonte bende op sleeptouw met een luidkeels meegezongen 'Vivat'.

In het stadhuis werd in de zaal van de 'Griffie' het procesverbaal van de inhuldiging 'na lezing door allen' ondertekend.

Het gevolg spoedde zich nu naar de rijk versierde zaal van de Gemeenteraad waar het grote banket werd opgediend. Een zeventigtal genodigden schaarde zich rond de overvloedige feesttafel. Het banket werd verzorgd door de heren Guillier, Plein en De Man, respectievelijk gastheren van 'Hôtel du Pélican', 'Hôtel l'Espérance' en gasthof 'De Papegaaï'. Terwijl de Philharmonie in een nabijgelegen zaaltje de muzikale omlijsting verder verzorgde waren de gasten tevreden over 'spijs, drank en dienst'.

Toen het nagerecht op tafel kwam werd het startschot gegeven voor een stoet vol gewaardeerde en fel toegejuichte heildronken.

Burgemeester Meyne mocht de spits afbijten. Daarna volgden schepen Gheerbrant, gouverneur Vrambout, de heer Dujardin (bestuurder der Spoorwegen), volksvertegenwoordiger Jules De Smedt, gemeenteraadslid Ph. Lecluyse, opnieuw schepen Gheerbrant, de heer Behaeghel (burgemeester van Veurne), en provincieraadslid Casteleyn. Gemeenteraadslid Lecluyse vond daarna nog het enthousiasme om 'Vlaamsche liedjes' te zingen. De refreinen werden – hoe kon het ook anders na de vele heildronken – door iedereen uitbundig meegezongen.

Het voltallige gezelschap trok nu, wellicht ietwat minder plechtig, in stoet terug naar het station. De muzikanten speelden een weemoedig 'tot weerziens' toen de gouverneur en zijn gevolg in de duisternis van een kille februariavond uit het zicht verdween.

(wordt vervolgd)

L. Filliaert

Familie

De familie Meynne te Nieuwpoort

Nicolaas MEYNE is geboren in Duinkerke en huwde te Nieuwpoort in 1693 met Joanna REUBEN. Hij zou er overlijden in 1705. Ze hadden 5 kinderen waaronder :

Paulus Adriaan en Antoon Petrus.

eerste tak

Paulus Adriaan MEYNNE (1696-1749) werd geboren te Nieuwpoort en stierf in Oostende. Hij huwde in 1722 met Joanna DRUYVE. Hij was reder. Zij hadden vier kinderen, waaronder :

1. Paulus MEYNNE (1727-1802) gehuwd met Joanna DE CUYPER die zeven kinderen hadden waaronder :

Paulus Adriaan Antoon MEYNNE (1767-1839) gehuwd met Joanna FACK. Hij was raadslid in de Hollandse tijd.

2. Adriaan Joannes MEYNNE (1723-1807) bleek een dichter te zijn. Hij huwde drie maal.

In 1751 met Anna Maria DE CHEREN ; in 1761 met Anna Maria PYTIT en in 1779 met Anna Maria YSAERT. Er zijn 11 kinderen geboren, waaronder :

Corneel Jacob MEYNNE (1754-1832) was reder. Hij huwde in 1784 met Joanne VLIEGHE. Zij hadden 9 kinderen, waaronder de volgende drie ;

1. Adriaan Corneel MEYNNE (1785-1867) die huwde in 1784 met Joanne VAN DE CASTEELE.

Hij was burgemeester van Mannekensvere. Hij gaf enkele werken uit zoals :

Poëzy, Brugge 1852 ; Volksliederen, Nieuwpoort 1858 ; Sleutel om op het eerste zicht de echte en onwederleggelyke etymologien te vinden : 1e van de benamingen der steden, dorpen , gehuchten ... 2e Familienamen... 3e nieuportsch dialect... 4e Een historietje nopens den oorsprong van den zoogezegden waternekker, Brugge 1860, 2e uitg. Nieuwpoort 1862. Hij werkte mee aan het tijdschrift Belgisch Museum en aan de Bundel ofte verzamelingen der dichtwerken en tooneeluytgalingen, aangeboden door de Kon. Maatschappij van tael- en dichtkunde te Veurne, Veurne 1824.

2. Karel Jozef Corneel MEYNNE (1787-1878) was koopman. Hij huwde in 1811 met Isabella GOMMERS en zij hadden 8 kinderen.

Hij was jarenlang gemeenteraadslid geweest en be-

hoorde tot de maatschappij "La Libre Pensée" van Brugge. Zijn oudste zoon Charles (1812-1881) werd schepen van Brugge en ondervoorzitter van de liberale associatie aldaar. Hij was tevens lid van de Brusselse loge "Union et Progrès". Er verschenen van zijn hand ook verscheidene juridische studies. Na de dood van Karel sr. verscheen, in beide landstalen : Vrijdenkend testament van eenen negentigjarige ouderling, Gent 1878.

3. Louis Joannes Antoon MEYNNE (1796-1869) was reder. Hij was in 1851 tot schepen aangesteld en burgemeester vanaf 1863 tot zijn dood in 1868.

Hij publiceerde een open brief aan Charles Rogier in januari 1858 "De la pêche maritime au point de vue de l' alimentation publique"

In het gezin Karel Meynne-Gommers had men vier prominenten :

1. Jozef Corneel MEYNNE (1813) die advocaat werd te Brugge.

2. Amand Jozef MEYNNE (1814-1876) werd nationaal vermaard militair dokter en stierf in Brugge.

Hij was lid van de Brusselse kring van vrijdenkers die zich rond het blad "Le Libre Examen" schaarden. Hij heeft veel gedaan om het kusttoerisme in zijn moederstad te stimuleren.

Hij was directeur van het tijdschrift Archives belges de médecine militaire. Zijn hoofdwerk was : Topographie médicale de la Belgique, 1865.

Verder nog : Etudes d'Hygiène publique et sociale et de géographie médicale appliquées à la Belgique (1874), Histoire de la Ville de Nieuport (1876), Lectures de la plage : vier toeristische opstellen, 1876.

3. Henri Joannes MEYNNE (1818-1904) was brouwer en vice-consul. Hij huwde Rosa HOUTSAEGER.

4. Louis Petrus MEYNNE (1819-1859) was koopman en huwde in 1846 met Maria Theresia VANDELDELDE.

Bij Henri Joannes MEYNNE waren er 4 kinderen waaronder :

Renaat Henri MEYNNE (1849-1891). Die werd

raadslid van 1887 tot 1895 en samen met zijn vader Henri (1818-1904) lid van liberale associaties. Hij had een stoomzagerij te Nieuwpoort.

Bij Louis Petrus MEYNNE waren er 5 kinderen, waaronder Jules Louis MEYNNE (1853-1880) die koopman was. Deze was kort lid van het bureau van wel-dadigheid, en veel belovend liberaal voorman, maar hij stierf jong .

tweede tak

Antoon Petrus MEYNNE (1702-1756) was schepen en huwde drie maal : in 1726 met Anna Clara MIOR, in 1748 met Maria Anna RYCKX en in 1756 met Marie Francisca QUITIN. Er zijn daar 10 kinderen geboren, waaronder :

Michael Christiaan MEYNNE (1735-1798) werd te Nieuwpoort met het Franse regime de eerste maire. Hij was gehuwd met Maria Catharina SNICK. Zij hadden 9 kinderen, waaronder de volgende twee:

Michael Antoon MEYNNE (1770-1853), die stadstresorier is geweest en vice-consul voor Engeland.

Louis Antoon Basil MEYNNE (1776-1845), die gehuwd was met Regina Serafina KEMPYNCK .

Deze laatste had een zoon:

Louis Frans MEYNNE (1820-1867) geboren in Westende, gestorven in Schaarbeek en begraven in Lombardsijde. Hij was brouwer. Hij was gemeenteraadslid te Nieuwpoort vanaf 1848 tot 1863 en nadien schepen tot zijn dood in 1867. Hij was gehuwd met Lucia Clementina VANDEVIJVERE en had 3 kinderen, waaronder :

Arthur Michel MEYNNE (1846-1882), brouwer en raadslid en gehuwd met Palmyre VERSCHOORE. Zij hadden 7 dochters, waarvan één jong stierf terwijl al de anderen huwden en vertrokken uit Nieuwpoort.

Arthur Meyne was één der meest energieke liberale leiders te Nieuwpoort. Hij was gemeenteraadslid tussen 1871 tot 1882. In het jaar van zijn dood werd hij tot schepen benoemd. Hij was besturend lid van Nieuwpoortse gilden. Zijn broer Hector (°1848), een koopman, stond hem hierin bij als lid in die lokale associaties.

(wordt vervolgd)

H. Boydens
G. Demerre

Grasduinen in het archief

Dossier vrouw Becaille

Hoe zij hier belandde, en van waar, en waarheen ze ten slotte verdween is wellicht niet meer te achterhalen, maar hier wuifde zij met een schuldbekentenis die zij uit haar reticule plukte, een tasje dat ongetwijfeld overeenstemde met haar status van officiersweduwe waarvoor zij zich uitgaf.

“Je soussigné...” Ik die onderteken erken hiermee verschuldigd te zijn aan mevrouw Deveaux, de som van 300 ponden die zij mij heeft geleend. Ik beloof die som terug te betalen de 1ste januari 1762. Te Parijs 1 mei 1760.

Madame Becaille, weduwe van de Franse officier Deveaux, zag er respectabel en betrouwbaar uit, en iemand die zomaar 300 ponden te leen kan geven, beschikt zeker over heel wat meer. Even wuiven met de schuldbekentenis volstond om krediet en dus logement te bekomen in de herberg “De Croone Imperiael” bij Joseph Henry, waarvan Madame gretig gebruik (of misbruik) maakte om enkele deuren gemakkelijk te laten openzwaaien en goede sier te maken. Een soort lustige weduwe dus “avant Lehar”.

Maar de logementshouder krijgt argwaan en doet zijn verhaal bij pater gardiaan Bonaventure van de Recollecten, die discreet informeert te Parijs. Op 26 mei 1762 komt er een antwoord vanwege monsieur le curé Dulau d’Allemant van Saint-Sulpice: “Mon révérend père... ik heb inderdaad de weduwe van officier Deveaux goed gekend; voor zover ik weet heeft zij u niet belogen. Ik ken de kleine moeilijkheden met haar familie die niet te best bij kas is om haar uit de nood te helpen... ik streef naar verzoening... en beveel haar aan uw liefdadigheid...”

Heeft zij het in Parijs voordien al te bont gemaakt? En gaat het wel over dezelfde persoon?

Op 19 juni 1762 richt ene behoorlijk boze mijnheer Hardy een brief aan “madame de Veaux ou autrement, sous le nom de Becaille, Nieuport”:

“Ik heb u altijd gekend als een schaamteloze vrouw, leugenaarster, tot alles in staat, maar niet tot de schurkenstreek u als mijn vrouw te laten doorgaan. Een schooister van uw allooi kan ik best missen...” en hij dreigt haar te laten opsluiten als ze hem met dergelijke brieven nog lastig valt.

Geeft de lustige weduwe na Deveaux en Becaille zich ook al uit als Hardy?

Boze Hardy is echter niet zeker dat zijn brief effect zal maken bij madame. Hij schrijft tegelijk de Directeur der Posterijen te Nieuwpoort aan en preciseert

Niet beschermd

Het verhaal van een gevelnaam 'Blanches voiles'

naast zijn signatuur "oud kapitein bij het regiment Médoc". "Mijnheer... ik vlei mij met de hoop dat u deze brief, na lezing en als teken van liefdadigheid wilt bezorgen aan de mensen bij wie deze vrouw logeert. Ongetwijfeld wil zij hen oplichten en doorgaan voor mijn echtgenote. Het is een schaamteloze met een rijke verbeelding..."

Dus toch de Deveautruc, nu ook met Hardy?

Het blijft even stil, maar plots is er een spoor. Is de grond te Nieuwpoort te warm geworden? Op 11 augustus ontvangt logementhouder Henry vanuit Oostende een schuldbekening: "Ik erken 480 ponden schuldig te zijn voor voeding en logement; som die ik beloof te betalen uitterhand of op zijn rekening" ondertekend veuve De Veaux de Moulden. Toch chic en betrouwbaar?

Opnieuw vier maanden windstille tot op 2 december 1762 in de gemeenteraad lezing wordt gegeven van een brief uit Parijs, ondertekend "votre très humble serviteur Dupont" aan de Burge-meester en schepenen van Nieuwpoort. De heer Dupont verzoekt het stadsbestuur om bijstand omdat een vrouw die zich Becaille noemt beslag wil laten leggen op een deel van zijn inkomsten, hoewel hij haar noch van haar noch pluimen kent, nooit gezien heeft en zeker niets verschuldigd is. Hij vermoedt wel vanwaar de wind komt maar kan niets bewijzen. Wil het stadsbestuur nagaan of daar een zekere vrouw Becaille verblijft en dit met een gewettigd getuigschrift bevestigen?

Intussen zit herbergier Joseph Henry nog steeds op zijn geld te wachten. Hij weet enkel vanwaar de schuldbekening te Oostende verzonden werd, en stuurt haar een vriendelijke herinnering, waarop prompt een antwoord volgt vanwege de echtgenote van logementhouder Dutour: "... de persoon in kwestie is sinds zes weken vertrokken, volgens haar zeggen eerst naar Brugge en dan Parijs".

Het dossier vertelt niets meer en de vogel was dus voor goed gaan vliegen zodat we nooit zullen vernemen, in hoever Madame Becaille werkelijk weduwe Deveaux, dan wel de Moulden, of Hardy, of Dupont, of nog meer was.

Maar als we 's zomers de kranten doornemen dan blijkt de tafelschuimermethode Becaille nog steeds gangbaar.

H. Boydens

Tot aan de eerste wereldoorlog droeg het uitzicht van Nieuwpoort-Bad de stempel van grootgrondbezitter Benjamin Crombez. Als een volleerd vastgoedmakelaar organiseerde, ontwierp en stuurde hij de plannen voor de verdere uitbouw van 'zijn' badplaats. Zijn villa op de zeedijk, met bijhorende serre en theater, was samen met het imposante 'Grand Hotel des Bains' het uithangbord van de mondain aanvoelende zeedijk. Met mondjesmaat verkocht hij grondpercelen waar vooraanstaanden uit de Belgische economische en politieke klasse karaktervolle villa's op bouwden. 'Villa des Pavots', 'Villa Monte Cristo', 'l'Hermitage', 'Amphitrite', 'Liseron', 'Mon Caprice'... werden de architecturale pareltjes van een immer groeiend bewustzijn van de badstad. Namen die vandaag een verdwenen tijd in herinnering brengen. De oorlog van 1914-1918 verwoestte ook de dromen van Crombez. In 1922 schenkt Henri Crombez de zeedijk, het strand, alle openbare plaatsen en het groeiende wegennet aan het gemeentebestuur van Oostduinkerke. Op de zeedijk nam het particulier initiatief de bovenhand en al vlug schoten nieuwbouw villa's als paddenstoelen uit de grond.

In 1937 bouwde een rijke vrijgezel uit Luik op de puinen van een kapotgeschoten vooroorlogse villa – op een boogscheut van de Groendijk - een nieuwe villa. Als volbloed zeiler doopte hij zijn villa 'Blanches voiles'. De buurt sprak de eigenaar vol respect aan met 'Oncle Paul'. Na zijn dood werd in de villa een bescheiden pensionnetje ingericht waar vooral Duitse toeristen hun intrek in namen.

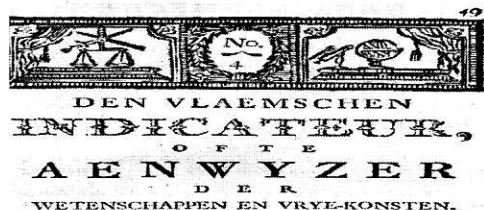
Na jaren van verwaarlozing werd het pand in 2006 in ere hersteld. Een gepassioneerd echtpaar, dat reeds culinaire sporen had getrokken in de badplaats, richtte er met veel smaak een stijlvolle bed&breakfast in. De immer kritische zonneklopper van vandaag kan er zich met een glas champagne in de hand, met zicht op zee, laten verwennen.

'Blanches voiles' vormt vandaag samen met de aanpalende villa's 'L'Estran', 'Nitchivo' en 'Inchallah' een zeldzaam rustpunt op onze zeedijk. Als eenzame getuigen bieden ze in de luwte van het beton nog steeds weerstand tegen een naamloze architectuur van nietszeggende leegte.

'Nonkel Paul' is slechts een verre herinnering. De naam van de villa blijft ook vandaag deze herinnering koesteren.

Met dank aan mevrouw Godelieve Vieren voor de informatie.

Letterlijk

12 januari 1782

Uit "Den Vlaemschen Indicateur ofte Aenwyzer der wetenschappen en vrye-konsten"

Gebod-schrift ofte edict,
door het welk Z.M. den Keyzer, de Slaeverny in Bohemen vernietigd, en het welk luyd aldus:

"Gevolgendlyk nae 't voorbeeld van onze Oostenryksche Erf-landen erkend hebbende, dat de vernietiging der Slaeverny, herplaetst door eene bedaerde Onderwerping de gelukkigste invloeying had op den Akkerbouw des Lands, op de Behendigheyd, het vernuft der Inwoonderen, en dat de reden en menschenlykheyd tot gunst der vryheid pleyteden, zoo hebben wy goed gevonden de Slaeverny t'eenemael en van nu af aen te vernietigen, en in haere plaets eene bedaerde Onderdaenigheyd te stellen; tot die oorzaeken, en uyt kragt van ons Wettelyk Vermogen hebben wy voorgeschreeven en voorschryven aen de Leen-Heeren en aen hunne Bedienaers, als ook aen onze Onderzaeten het volgende ..."

Dit blad verscheen vanuit Gent vanaf 1779, was goedkoop en probeerde de 'verlichte ideeën' tot die sociale klassen te brengen die er tot dan toe weinig mee in aanraking waren geweest. De artikels hadden een duidelijk filosofische inslag. Soms ging het blad verder dan de filosofen zelf. Het was antiklerikaal maar niet antireligieus en deinsde er niet voor terug om Voltaire en Rousseau ter sprake te brengen en kritiek te leveren op hun geschipper met de groten !

Er kwamen ook besprekingen in voor van opvoeringen en nieuwe boeken over politiek, economie en wetenschappen.

In bovenstaande aanhef kan men lezen dat de ervaring van de Oostenrijkse administratie in 'onze' gewesten, waar reeds vijf eeuwen geen slavernij meer bestond, zo gunstig was dat men behoefte voelde die ook maar af te schaffen in andere delen van het rijk ... zoals Bohemen (het huidige Tsjechië en Moravië).

Zo een ingrijpende maatregel verliep voor betrokken bevolkingsgroepen niet zonder slag of stoot. Dat was ook het geval voor andere maatregelen die van

bovenuit werden getroffen bij ons.

Zo was keizer Jozef II - en zijn administratie - ervan overtuigd geraakt dat er niet zorgvuldig werd omgesprongen met betaalmiddelen, werkverdeling, feestdagen, grondstoffen ...

Dus : niet overdrijven met het aantal brandende kaarsen tijdens religieuze plechtigheden, alle kermissen op dezelfde zondag, kleine parochies afschaffen en samenvoegen met grotere eenheden, beschouwende kloosters sluiten en alléén die overhouden die 'nuttig' werk verrichten ... geen overledenen meer IN de kerk begraven, zelfs liefst het kerkhof buiten het dorp of de stad inrichten.

G. Demerre

Door sterfgeval

Uit 'De Stad Nieuport'
16 oktober 1867

Openbare Verkoop van Huys-meubelen
Extra schoon oud porceleyn en menagie goederen te Nieuport.

De Notaris Van Iseghem, resideerende te Nieuport, zal op Maendag 21, Dinsdag 22 en Woensdag 23 oktober 1867, telkens des namiddags om twee uren openbaarlyk verkoopen te Nieuport ten huize Oostendestraat n° 21, de volgende meubelen ahangende van de nalatenschap van den heer Jacobus De Kaestecker.

Huys-meubelen: Verscheide bedbakken in acajou, olmen en keerselaren hout, vele schoone en waeronder verscheyde nieuwe matrassen, pluymen bedden, waeronder twee in duvet, pluymen oorkussens, wolle en andere sargien, bedlakens, fluwynen en andere bedgoed, nagttafels, kleerkassen, comoden, lavabos in acajou en ander hout, ronde en vierkante tafels, en acajou speeltafels, spiegels met vergulde en andere lystes, zetels geboureed en andere, een groot getal stoelen, tapiten, gordynen, pendule, slaghorlogie, kandelaers en schouwstukken, verscheyde stooven met toebehoorten. Yzerkoper- tin- blik- galeysch en aerdewerk, cristalen caraffen en glazen, keukengerief, een groot tafel service in engelsch blauw porceleyn, messen en forchetten en meer andere voorwerpen ten dagen der verkoopung natezien.

Groote hoeveelheyd oud yzer, planken en brandhout, ydele flesschen, enz.

Een schoone verzameling van oud PORCELEYN chinees en ander, bestaende in een hoeveelheid vazen, kommen, taillooren, tassen, teelkens, the vazen, the potten, trek-potten, schotels, huillière in porceleyn, peper, zout en mostaert pot, bierkanne, potysen, naelde koker, een vuerpot in oud aerderwerk. Een the service met trekpot, melkkan, twee suyker patteelkens en twaelf tassen en teelkens niet geschonden enz.enz.

Een schoon Rebbank, gesneden in eyken hout, glazen kasken in eyken hout, een antique spindeken en een secretaire in gesneden eyken hout, twaelf stoelen in gesneden hout.

Een deel opgevulde vogels en andere dieren.

Het porceleyn en de in hout gesneden voorwerpen zullen den DYNSDAG 22 OCTOBER des namid-dags om 2 uren verkogt worden.

Op gewone conditien betaelbaer ten kantore van bovengenoemde Notaris Van Iseghem.

L. Filliaert

Uit 'De Stad Nieuport' 8 januari 1868

AANBELANGD BERICHT

Een weduwnaar zonder kinderen, oud veertig jaar, woonachtig in een aangelegen dorp en in bezit van een goede SOCIALE POSITIE, zou gaarne een nieuw huwelijk aangaan, vraagt een JONGE DOCHTER van 22 à 30 jaar oud; aan geld houd hij niet, maar wilt dat zij zelf zijn eten vaardig maakt en opdient, anders moet zij niet doen dan boek houden en de kalanten met beleefdheid bedienen.

Om voordere inlichtingen zich te adresseren bij den drukker dezer.

L. Filliaert

Artikel tien

In het vredesverdrag van Nijmegen van 17 september 1678, tussen de Verenigde Provinciën en Frankrijk, stond een artikel 10 met de nauwkeurige omschrijving van de rechten en jurisdictie van Nieuwpoort. Dit was een bevestiging van wat al vermeld was in de Vrede van Aken van 2 mei 1668, tussen Spanje en Frankrijk en de conferentie van Lille (Rijsel).

De diverse partijen hadden besloten ...

“ ... que les Escluses de l'occident & de l'orient de la Ville de Nieuport & le Fort de Vierboete, etant au bout de l'Ecluse d'occident prez de l'embouchure du Havre de Nieuport, & une partie de celuy de Nieu-

wen-damme bastis sur l'Ecluse de l'orient avec les Testes du dit Havre...”

... binnen de jurisdictie van de haven en stad Nieuwpoort bleven.

De westsluis en de oostsluis, het fort van de Vierboete, het fort van Nieuwendamme, de havenhoofden en de fortificaties van de stad Nieuwpoort.

Hoewel, de havenhoofden werden onderhouden door Veurne, want die lagen op het grondgebied van de kasselrij van Veurne, had de (Spaanse) vorst er het opperste gezag over. Hij gunde de jurisdictie aan de stad Nieuwpoort.

Ook al waren de versterkingen rond Nieuwpoort zowel ten voordele van de kasselrij Veurne als voor Nieuwpoort gebouwd, ze maakte een onafscheidelijk deel uit van de stad Nieuwpoort.

De sluizen lagen besloten binnen die versterkingen, maar ze bleven belangrijk voor de afwatering van de kasselrij Veurne.

Het fort van de Vierboete beschermd o.m. de westsluis en het fort van Nieuwendamme de oostsluis. Beide stonden mee garant voor de verdediging van Nieuwpoort zelf.

Omdat Nieuwpoort toen op een internationale grens lag, was het belangwekkend genoeg er een volledig artikel aan te wijden.

In die Vrede van Aken was o.m. de kasselrij Veurne bij Frankrijk gevoegd. Bij de Vrede van Nijmegen kwam de kasselrij Ieper erbij.

Het Fort van de Vierboete lag, waar nu het Nautilusgebouw staat, aan de Louisweg. Het was opgetrokken onder de Spaanse autoriteit rondom de plaats waar de kleine Vierboete stond. Later hebben de Fransen die wallen aangepast volgens het Vauban-principe. Van daaruit belaagden zij dan dikwijls de versterkingen van Nieuwpoort !!

Men zal moeten wachten tot de Vrede van Utrecht in 1713, vooraleer de Franse grens ongeveer haar huidig verloop zou kennen.

G.Demerre

Colofon

Redactieadres:

Vrienden van het Patrimonium
p/a Kaai 50 – 02/04 – 8620 Nieuwpoort
Verantwoordelijke uitgever G. Demerre
Canadalaan 61 - 8620 Nieuwpoort

